

A tetszéssel, éljenzéssel fogadott elnöki megüvítő után *Unghváry* Dezső intézeti növendék mondott köszönetet a bibornoknak, a jelenvolt közönségnek és az intézet vezetőinek.

Az egyesület története.

Ezután *Fetszer* Antal apát-kanonok olvasta fel nagyérdemű művét, a mely felöleli az egyesület egész történetét.

A beszéd a következő:

Főmagasságu Bibornok Püspök ur! Mélyen tisztelt vendégek s tisztelt közgyűlés!

A Szent László királyról nevezett nagyvárad koldusápoló és gyermek-menedékház-egylet a mai napon, midőn Bibornok Püspökünk főmagassága által felszentelt remek kápolnáját és szép menedékházát ünnepélyesen átadja nemes rendeltetésének egy kis időre megszakítja zajtalan működése csendjét, melyben az önkényes szegényápolás az elagott munkaképtelen szegényeken s az elhagyott gyermekeken könyörülő jótékony, az igazi felebaráti szeretet oltárán kitartóan ápolja azt a szent tüzet, melynek nem szabad kialudnia soha, mert a Megváltó tanítása szerint. »Szegények mindig lesznek veletek«.

A mai napon egyeletünk mintegy 60 éves történelmében a fejlődésnek oly emelkedett emlékezetes fordulópontjára jutott, hogy önkénytelenül is meg kell állapodnunk hálával szívünkben az isteni gondviselés s az elődök iránt a multért és tanulságot keresve és a jó Istentől kegyelmet kérve a jövőre.

És ezt annál bátrabban megcselekedhetjük, mert midőn házi szentélyünk kárpitját kissé fellebentjük a nagy közönség előtt, ha talán ebből valami szerénységünk rovására esnek ellensúlyozza ezt az, hogy szeretet oltárunk áldott tüzeinek megpillantása vigasztalásul szolgálhat a szegényeknek s azoknak, kik a halandók előtt rejtett jövőben meg nyomorba juthatnak — és kik és hányan vannak ez ellen igazán biztosítva? — reménysugárként világít be az elhagyottak szívébe, más felül pedig lelkesítőleg hathat a tehetősebbekre, kik a szegények imádságán felül már csak azért is rá szorulnak a szegényekre, hogy gyakorolhassák ama boldogító erényeket, melyekért az örök jutalom azzal a fenséges megokolással lesz kihirdetve:

»Jöjjetek Atyámnak áldottai; birjátok a világ kezdetétől nektek készített országot. Mert éheztem és ennem adtatok, szomjuhoztam és innom adtatok; jövevény voltam és befogadtatok engem, mezitelen voltam és befödöttetek engem, beteg voltam és meglátogattatok engem, tömlöczben voltam és hozzám jöttetek«.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Szent László új kápolnája.

Négy századja mult, hogy Váradon az ősi katholicizmussal együtt a keresztény művészet legfőbb irányja, a csúcsives stílus romlásnak indult, míg aztán a XVI. század végén a nem söpörte azt a négy tornyu, mocsoktalan fehér kőből épült szentegyház, melynek tündöklő falai királyok és császárok találkozásának voltak néma tanúi. A XIX. század, amely látta a keresztény művészetek renaissance-át, nem látta Váradon egyetlen épületnek sem emelkedését a nemes csúcsives irány formáiban: csak a XX. század hozta meg éppen Szent László dicsőségére egy diszes kápolna épülését, s benne a nemes, átszellemült csúcsives stílus föltámadását.

Egykor Párisban, a XIII. század derekán a Sainte Chapelle építése a zenithjére emelkedett keresztény műveltség, keresztény szellem hirdetője, fokmérője lett: adja Isten, hogy a Szent László aegis-e alatt megáldott új várad kápolna, amely a kifejlett francia góthika pompájában ragyog, legyen Szent László szellemében átalakuló idők auspiciuma.

Az új kápolna az ambiciózus *Sztarill* Ferencz építész alkotása, a Szent László menedék-

(Máté 25. 34—36) »Bizony mondok nektek, a mit egynek ezen legkisebb atyámfiai közül cselekedtetek, nekem cselekedtetek« (u. o. 40.)

Ezért mezei a nagy Chrysostom az alamizsnálkodást a legeslegjövendőbb mesterségeknek.

Természetesen egészen így csak hívő lélek látja az igazságot. Azonban ha ezen isteni hitvilága mellett néznék még sokkal többen helyzetüket: beh sokkal több vagyonos ember lenne igazán boldog s üdvözülne egykor s mennyivel több emberi nyomor találna enyhületet.

Ez a keresztény felebaráti szeretet, minden embert felölel, teremtette egyeletünket s vezette egész történetén keresztül, melyet az egyleti választmány szives megbízásából most röviden vázolni a feladat, amely feladatokat nagyon könnyűvé tesz az egyleti titkár ur által a választmány megbízásából éppen ezen alkalomra részletesen összeirt adatok úgy, hogy a történetirő minden érdeme nem engem, hanem őt illeti.

Történeti tárgyam iránt mélyen tisztelt hallgatóm figyelmének s türelmének megnyerését illetőleg pedig arra építi igénytelenségem reményét, hogy nem lesz érdektelen az új Nagyvárad egyik legrégebb társadalmi, jótékonyági intézetének multját s jelenét ismerői.

Nem csekély dicsősége a biharmegyei nemzeti casinónak, hogy kebelén fogamzott, és ott érlelődött meg egyeletünk létesítésének eszméje, ott ringott bölcséje, midőn 1842-be szabad szárnyára bocsátották a társadalmi jótékonyág ezen szép szülöttét.

A Casino tagjai közül többen 1840-ben elhatározták Nvárad város területén egy koldusápoló intézet alapítását s javaslat készítésére kebelükből egy bizottságot küldtek ki. Megérdemlik e férfiak, hogy névszerint felsoroljuk őket: Ambrus József, Baróthy Pál, Csengery Imre, dr. Ercsey Imre, dr. Földi János, dr. Horványi Lajos helybeli kir. kath. jogakadémiai tanár, később igazgató, kinek az intézet alapításában és életében elévülhetetlen érdemei vannak, melyeket méltán örökölt meg jegyzőkönyvben, az egyesület 1882-ben bekövetkezett halálakor, a mikor már 35 évig volt az egyelet tisztelet senki nem viselt. Halála után pedig áadták örököséi a hagyatékában talált s az egyelet számára összerakott 16.000 k. értéket meghaladó takarékpénztári könyvet. Komlóssy Antal, dr. Lukács János az egyelet első fegyelmi elnöke s keletkezésében s működésében kiváló buzgóságú tagja, Lukács György a későbbi polgármester, majd belügyi államtitkár Nagy József, Santha György, Szacsvey Imre városunk vértanu képviselője és Tokody Bertalan.

A kiküldött bizottság még ugyanaz évben elkészítette javaslatát, mely szerint a társasélet alapelveire a keresztény vallás szolid moraljára alapítva s a köteleességet a megtévén a különbséget az egészen dologtehetetlen és a könnyebb munkára alkalmas szegények között utóbbiak számára külön alap gyűjtésével dolgozóház felállítását, az előbbieket számára koldusápoló intézet létesítését javasolja a fedezeti források megjelölésével, melyek a városok kezelése alatti kolduspénztárak tőkéinek kamatai, minden évben a nemes urak és polgárok között gyűjtés kötelező aláírású ivenken hetenkint egy napon perselyes kéregetés »a koldusoknak« felírású perselyek alkalmazása a szentegyházak aajtájában, vásárok alkalmával a hídfőknél, czédulaházaknál, a város háza előtt és a vásárosok megálló helyeinél. E két intézmény létesítésével egyszersmind megszüntetni kívánta az utcái koldulásokat, melyek megállítását koldusörök alkalmazásával, a rendőrhatalás igénybevételével s az idegenek eltolonczoltatásával véleményezte.

Ezen a szegényügy rendezés nagyobb szabású tervezetét tartalmazó javaslat, a hatóságok teendőire is kiterjeszkedvén, a bizottság e javaslatnak megfelelőleg Biharvármegye tek. közgyűlését is, melynek hatósága alá akkor még nem önálló törvényhatóságú városunk tartozott, felkérte a támogatásra. A vármegye 1840. évi decz. 14-én tartott közgyűlésében nagyon rokonszenvesen foglalkozott a megkereséssel, kimondván 3366. számú határozatában, hogy a szegényeken »a társas élet alapelvei s embertársát, mint önmagát szeretni tanító keresztény vallás erkölcsi tana szerint segíteni, sorsukról ápolólag gondoskodni, a polgári köteleességek legnehezebb része«, miért a megye rendei kebelében kedves visszhangra talált javaslatnak illető részét pontos teljesítés végett, az 5 járási főszolgabíró és esküdt uraknak azon felhívással adtak ki, hogy a kóborló koldusokkal szemben szorosán a hivatolt 811.816 és 820-iki vármegyei szabályok értelmében járjanak el s a helységek elüljáróinak a helység valóságos koldusai iránti gondoskodást tegyék szoros köteleességüké.

Ugyancsak a javaslat értelmében megkeresték Nagyvárad város tanácsát a kezelése alatti »szegények pénztára« alapítvány tőkéinek esetleg kamatainak az intézet rendelkezésére bocsátása iránt. Az 1841—42. évi 858. számú érdemleges tanácsi határozat akként hangzott, hogy az évi kamatok 100 váltóforintnak évenkénti tőkésítés végett visszatartásával nyugta mellett kiszolgáltassanak.

Azonban nem nagy lehetett az alapítvány mert ezen határozat értelmében az intézet létesítésének első bár csonka évében csak 25 forintot e czímen az intézet, mely »Nagyvárad koldusápoló intézet« elnevezéssel az

ház udvarán áll, a Nagy-Pereczes-utcában. Karsu finom architektúrája már a Szaniszló-utca végéről pompásan fest. De még tündöklőbb látványt nyújt az új menedékház kapuja alól. Méretei, mint kápolnának természetesen nem nagyok: külső hossza 16 méter, legnagyobb külső szélessége 10 méter, a torony magassága az aranyozott, ragyogó kereszt csúcsáig 27. Legszébben sikerült része a menedékházal szembe néző homlokzata, de főleg a minden ízében befejezett tökéletes torony. A homlokzat szinte egy templom igényeivel lép föl, oly gazdag tagozatu, oly pazar díszítésű. Három részre tagolja négy támasztója.* A középső részben van a diszes, bélietes kapuzat, s vele egy magasságban a földszinten két nagy ablak. Az első emeleten a kapuzat fölött kis kerek ablak pompázik, melytől jobbra balra két csúcsives emeleti ablak. A kerek oldal fölött összeszűkül a homlokzat s négy, a négy támasztónak megfelelő toronyfiban, fiálában végződik, melynek fölé emelkedik a baldachin formájára megszerkesztett gyönyörű áttört torony. Áttört mennyezete alatt látható a két kis harang. Négy erős, de finom oszlop fölött emelkedik ez a mennyezet, mely horganyozott vaspléhből készült karsu sisakkal van fődve. E sisak ormán keresztörzs, a keresztörzs fölé a tündöklő aranykereszt. Az egész

* Strebepeiler.

homlokzatot e változatos élénk tagozáson kívül a csúcsives ornamentika gazdag köcsipkéje borítja be, toronyfiak, keresztörzsök, mérművek vizokádó szörnyek (Wasserspeier) sokasága ékesíti.

Egyszerűbben van tartva természetesen a kápolna két oldalfala s szentélyzáródása, de ezt is eléggé élénkíti a bár kevésbé kiszokellő, de még is hangsúlyozott keresztalj. Szerettük volna, ha a kápolna kissé hosszabb, s a teteje a stílushoz megfelelően egy kissé magasabb, valamint, ha az ablakok nagyobbak lennének, jobban eltűntették volna a faltárcákat. A mellett, hogy az egész kápolna jó minőségű téglából épült, egyes nagyobb szilárdságot kívánó részei, például az áttört szépséges torony oszlopai s a kápolnát kívülről borító összes szobrászmunkájú részletek, galériák balustrade-ok, mérművek, díszlombok, vak-ívek, mind kemény czeméntből készültek. Egyébiránt a szolid építést, a becsületet, lelkiismeretes munkát rég összekötöttük Váradon Sztarill Ferencz nevével. Valamint a toronysisak, az egész épület diszes, és plasztikusan mintázott födele is horganyozott vaspléhből készült. Ebből az anyagból vannak a keresztörzsök is, melyeknek kifogástalan elkészítése nem kis becsületére válik a várad bádógos iparnak.

De lépünk immár a kápolna belsejébe, a torony alatt fekvő kis előcsarnokon át. Az

eredeti tervezetnél nagy körültekintéssel szé-
kebb tért ölelvén fel, tényleg 1842. évi október
elsején a kibérelt *Dudek* féle házban kezdette
meg jótékony működését.

Az egyet teljesen önkormányzati alapon
mint a társadalmi jótékonyaságnak, az önkény-
tes szegényápolásnak szerve az 1842. márczius
20-iki közgyűlésen alakult meg véglegesen,
megállapítván a kiküldött bizottság által készit-
ett munkálát elfogadásával alapszabályait s
megválasztván első ízben egy évi időtamra tiszt-
viselőit s választmányát Rózsa Ferencz nagy-
váradi l. szert. prépost-kanonok elnöklete alatt,
ki négy éven át egész haláláig vezette nagy
buzgósággal s sikerrel az ifju egyeletet a kezdet
nehézségein keresztül.

A megalakult egyet gyorsan munkához lá-
tott. Legelső dolog volt fedezeti forrásairól gon-
doskodni a nagyváradi koldusápoló intézetnek,
melynek célja alapszabályszerűleg a Nagyvára-
don született, vagy 10 évi lakás által meghono-
sult elaggott, munkaképtelen szegények ápolá-
sára szoritkozott csupán az intézet egész
első korszakában, mely 1886-ig terjed, midőn
az intézet figyermek-menedékházzal kibővítve a
paulai Sz. Vinczéről nevezett nővérek gondozá-
sára bízott.

Az adományok s alapító tagok gyűjtésében
is segítségére sietett a Casino a városi tanács-
csal az ifju egyeletnek, mert a kibocsátott gyűjtő-
iveken gyűjtőként egy-egy városi tanács tag és
Casinotag szerepelt.

A kezdet munkásságára fényes világot vet
az, hogy az intézetnek 1842. év végén a fel-
szerelési és berendezési költségeket is magukba
foglaló 3644 frt 40 kr. kiadás levonása után
12455 frt 93 kr. vagyona volt kötvényekben és
készpénzben; mindentűt váltópénzt értvén, —
és az, hogy már az első évben ápoltak száma
megfelelt az első korszak 28—47-ig váltakozó
szegénylétszámának.

A szép sikerben nagy része volt annak,
hogy az egyház nagyon felkarolta az egyeletet;
az egyház, melynek világszerte nagy szerep ju-
tott a szegény-ügy terén hivatásánál fogva
az egyetemes s hazai szegényápolás történelmé-
nek világos tanúsága szerint. Bizonyossága ennek
az is, hogy a váradi káptalannak majdnem
minden tagja alapító tagja lőn az egyeletnek és
hogy az első korszakból legnagyobb jötevője az
egyletnek 20.000 koronát jóval meghaladó ala-
pítványával b. e. Szaniszló Ferencz váradi püs-
pök. S ez magyarázza meg azt is, hogy ezen
társadalmi s nem egyházi jellegű egyet min-
dig a váradi káptalan tagjai közül választotta
elnökeit s vagyon-őr helyettes elnökeit. Másod-
dik elnöke 1846—1866-ig husz éven át a ma-
gyar hazánkra oly viszontagságos nehéz idők-
ben Győrffy László prépost-kanonok, utóbb nagy-
prépost s vál. püspök, kinek tekintélyére s be-

folysására különösen a nyomasztó abszolút-kor-
szakban volt nagy szükség, mikor annyi ható-
sági kísérlet tétetett az egyet önkormányzati
jogainak korlátozására, melyet azonban meg-
védelmezni mindig sikerült.

Az abszolút-korszakban azonban még ez a
tisztán emberbaráti egyesület is csak a rend-
őröknek történt előleges bejelentés után s a
kiküldött rendőrtisztviselő jelenlétében tartha-
tott gyűlést, mely eljást csak Győrffy László
elnök közbenjárása tudott odáig enyhíteni, hogy
megelégedtek a gyűlés idejének bejelentésével,
de a gyűlés jegyzőkönyvét mindig be kellett
mutatni s a kibocsátandó gyűjtőiveket látta-
moztatni.

Az még kis baj volt, hogy 1849-ben az
egyletnek is be kellett adni 377 forint 30 kr.
Kossuth-bankjegyet megégetés végett, hiszen
elnökétől magától több mint 3000 koronát nyert
folytatólagoosan.

Harmadik elnökétől, gróf Haller Ferencz
prépost-kanonoktól egy évi működés után meg-
fosztotta a halál egyletünket, ki az egyletnek
kezdetől fogva kiváló jötevője volt ki már éle-
tében tett 840 korona alapítványát végrende-
letileg 4000 koronával gyarapította, hogy halála
után is részesüljenek az intézet szegényei jó-
tétémeiben.

Negyedik elnök volt Racsek Ferencz apát-
kanonok pápai praelatus és nagyprépost, az
egyletnek kezdetől választmányi tagja, ki az
tiz éven át vezette ez egyeletet a zavartalan,
nyugodt működés legcsendesebb korszakában
1877-ig, amikor is hajlott korára tekintettel fel-
menteni kérte magát az elnökségtől. A jó lsten
azután még hosszú lustrumra kinyújtá jótékony
életét, melynek végeig megőrzi egyletünk iránti
áldozatkész szeretetét, melynek mint az 1890—
91-iki építkezés költségeihez hiányzó összeg
összegyűjtésével megbízott, magam is élő tanu-
ja vagyok látván a szeretetet, melylyel 800
koronát adott s azonfelül felhatalmazott, hogy
ha nem gyűlne össze a szükséges összeg, újabb
adományért jöhetnek.

Az ötödik elnök Winterhalter Antal pápai
főpap, apát-kanonok, jelenlegi elnökünknek 22
éven át elődje vezette az egyletünket a másod-
dik, a gyors és hatalmas fejlődés fényes kor-
szakába, a melynek tárgyalásában lesz még róla
szavunk.

Palotay László pápai főpap, apát-kanonok-
ról itt említem fel, hogy 1899. június 11-én vá-
lasztottuk elnökünké; róla elnöki meghagyás-
ból nem lévén szabad beszélnem. Nem is szük-
séges. Minden Demosthenesnél szebben beszél
a tett. A ma megáldott szépséges kápolna égbe
emelkedő gyönyörű karcu tornyával a maga
nemességében is ékesebben szól, mert mintha
csak az égbe akarná felszállítani, jelenteni di-
csőségét Annak, a ki csupán ezen áldozatának

értékével tulszárnyalta összes elnök-elődei ösz-
szes alapítványait.

Az első korszaknak mely alatt a 2 intézet
világi gondnokok kezelése alatt állott történe-
tében a fejlődés szempontjából legnevezete-
sebb eseményt képez az állandó otthon meg-
szerzése. Az 1845. április 29-én kötött eladási
szerződés értelmében Özv. Jakabffy Antalné
szül. Moldoványi Juliánától és Moldoványi
Teréziától 5700 váltóforintért megvették a
Párispatak mentén elterülő máig is az egy-
let tulajdonát képező telket, melynek a mos-
tani káplna mögötti régi épületét a szegények
lakásul 3219 váltó forint költséggel, még
ugyanazon évben felépítették, úgy hogy az évi
Sz. Mihály napjáig ebben helyezték el a sze-
gényeket, gondnoki lakásul a teleknek Uri-
utcai részen levő régi épület alkalmaztatván
egész 1883-ig, amidőn az a Párispatak 1873-iki
nagy áradása alkalmával is nagyon megron-
gált, mert egészen átázott és a minden részé-
ben elült és elavult gondnoki lakás helyett
újat építettett az egylet Rimanóczy Kálmán
helybeli építész által 8000 korona költségen
melyből 2710 koronát gyűjtés útján terem-
tettek elő és pedig a város 400 koronás, a
Biharmegyei bank 100 koronás, dr. Hoványi
Lajos 80 koronás adományán felüli összeget a
lat. és gör. szert. váradi püspököktől s a lat.
szert. káptalan tagjaitól.

Az egyet vagyoni gyarapodása szempont-
jából nevezetes az 1846-iki év, amelynek no-
vember 1-től számítandólag, miként a deczem-
ber 16-iki választmányi gyűlésen a városi ta-
nács nevében Lippert Mihály váradi-olaszi fő-
bíró, ki különben az egyet első választott
gazdasági elnöke volt, bejelentette a városi
segély évi 250 váltóforintra emeltetett.

Nagyváradi városa különben, melynek sze-
gényügyét szolgálja intézetünk bölcsesjéttől
kezdve az 1859. évtől kezdve napjainkig 467
korona 46 fillér évi rende. segélyben része-
síti egyletünket.

Kedvező volt az egyet gyarapodására
még ő felségeik 1857-iki májusi nagyváradi
látogatása is, melynek alkalmából gróf Fri-
mont Béla 800 koronát az alapító gyarapi-
tására s 100 koronát az uralkodói látogatás
napján az intézeti szegények megvendégelésére
ajándékozott mely adományával az intézettel
éreztetett jótétémei 5040 koronára rugnak.

Ugyanezen örvendetes alkalomból Sza-
niszló Ferencz püspök ki már 1854-ben ő
felségeik menyegzőjékor adományozott 100 ko-
ronát azon kötelezettséggel, hogy az intézet
szegényei ő felségeik szerencsés és boldog há-
zasságáért az esküvő napján egy Miatyánkot
imádkozzanak, 420 koronával gyarapította ala-
pítványát azon kötelezettséggel, hogy az inté-
zetbeliek ő felségeik szerencsés körutjáért,

első, ami szemünkbe ötlük következetes, gaz-
dag fejlettségű, csúcsives konstrukciója, szer-
kezete. A hajó négyzete fölül négy élénken kör-
rajzolt, profilált oszlopcsomó emelkedik, me-
lyeknek karcu ívei változatos boltozatú me-
nyezeten találkoznak. A hajóhoz csatlakozik
a hatszögletű szentély, két nagy csúcsives ab-
lakkal, jobbról-balról a két keresztirányú, egyen-
ként két-két ablakkal, köröskörül kisebb föld-
szintes fülkék vagy kápolnácskák, melyek rend-
kívül megélik a belső tekintet, amellet,
hogy praktikus czélokot szolgálnak, pl. az
egyik gyóntatószék, a másik a szent sir fül-
kéje stb. A szentély festése Koch Antal és
fia műve, nagyjában sikerült, ha nem áll is
minden tekintetben az architectura színvona-
lán. Uralkodnak a kék és zöld. Szerettük volna
ha a színezésben teljesen mellőzik a márvá-
nyozást, mint amely a csúcsives, ez az izig-
végig szolid stílus szellemével nem egyeztet-
hető meg. A kórus igen nagy és kényelmes, e
mellett a homlokzati ablakok révén bő vilá-
gosságban van része. Egyáltalán mint csúcs-
ives kápolnában szokott lenni, a világítás gaz-
dag, úgy, hogy a beözönlő fényt, addig, míg
esetleg üvegfestmények alkalmazására kerülne
a sor, az élelmes építő, egyszerű mustra-
festéssel tompította, ami mégis némi összhang-
ban van a gazdag kifestéssel. A templom fes-
tése merőben dekoratív jellegű.

De térjünk át az oltárokra, melyek közül
a középsőnek csúcsives fülkéjét Szent László
szobra díszíti. A szobrok a müncheni Mayer
czég készítményei, kőmasszából gazdag festés-
sel. A két oltár fölött a Szeplőtelen Foganta-
tás és Jézus szent szive szobra áll.

A belső felszerelésről kettőt jegyzünk föl.
Egyik az, hogy a padok egy kissé nehézkesek
s a csúcsives jelleg nem eléggé tüntetik föl.
A másik, hogy a kápolna Palotay László a
buzgó Macenas és egyes váradi hölgyek buz-
góságából, egyházi szerelvényekkel bőven és
fényesen van ellátva.*

És most mindenekelőtt még egyszer kife-
jezzük teljes elismerésünket a buzgó építő *Szta-
rill* Ferencz iránt, ki nemcsak ambícióval —
mert ez kevés — de szeretettel, áldozatkézsé-
ggel dolgozott, több mint egy éven** át a szívé-
hez nőtt szép művén. Volt alkalmunk megte-
kinteni egy néhányat a részletrajzok töme-
géből, melyeket a szobrász, a műasztalos,
az asztalos, a lakatos, a bádigos és tudja is-

* Br. Gerliczy Félixné, Des Echerolles Kruspér
Sándorné, Sal Ferenczné, B. Papp Anna, Dr. Bozóky
Alajosné, Grunwald Henrikné Wolkenstein Emma és
még más urbölgyek járultak ajándékaikkal a szent ki-
rály dícsőítéséhez.

** A kápolnát 1900. július elején kezdték építeni
s késő őszre elkészültek vele. A kifestés és felszerelés
volt az 1901. év első telének munkája.

ten még kik részére készített s újra hangsü-
lyozunk, áldozattal dolgozott művén.

Az ő buzgósága átragadt *Heine* Antal
szobrászra is, kit az épület gyönyörű plasztiká-
jára dicsér, *Szabó* Károly műasztalosra, ki a
szentségházat faragta, *Tátray* Sándor lakatosra,
ki a tölgyfa-ajtó vereteit készítette. *Eberl* Kál-
mán és *Vlád* Ágoston bádigosokra, kik a szép
keresztirózákat alkották egyebeken kívül. Az
asztalos munka *Tarsoly* Ferencz és *Czigell*
*József*re volt bízva, a mázolás *Havassy* Zsig-
mondra, az aranyozás *Jeszenszky* Lászlóra.

Sed nunc venio ad fortissimum virum. A
kinek bölcsességét az egyházmegyében annyi
templom, kápolna, iskola és egyéb kulturin-
tézmények hirdetik. Aki miután évtizedeken át
buzgó közszeretben álló lelkipásztora volt
Váradi-Olaszinak, most pedig bölcsész pártfogója
minden egyházi, minden váradi szent ügynek.
Aki maga is László, a szent király tiszteleté-
nek a magyar katolicizmus dicsőségének min-
denkoron lelkesült buzgó hirdetője volt. *Palotay*
László prelátus kanonok neve ragyog e
napon legszebb, legünnöklőbb fényben. Lebeg-
jen Szent László áldása kápolnája nagylelkű
építőjének érdemeiben megőszült fején. Ad
multos annos!

Dr. Némethy Gyula.

gadalmat tett, hogy egész életén át küzdeni fog a függetlenségi eszméért.

Hentuller Lajos leirhatatlan lelkesedést keltett az öreg honvédekre mondott pohárköszöntőjével.

A beszédre Rosvány György válaszolt.

A bankett után este táncmulatság volt. A képviselők és a vendégek nagyrésze éjjel utazott el.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Július 2. A Biharmegyei tanítóegylet gyűlése.

* A megyei közigazg. biz. ülése. A megyei közig. bizottság Beöthy László elnöklete alatt tegnap ülést tartott. Jelen voltak: Szunyogh Péter, Papp János, Hraniczky Károly, Walner Odön, dr. Popovics Miklós, Sipos Orbán, Pfuhl Ágost, Nagy Géza dr., Varró Domokos, id. Gálbory Sámuel, Hegyessy Márton, Király Viktor, id. Markovics Károly, Orley Kálmán, Szabó József, Radnay Farkas, Szunyogh Szabolcs, Tisza Kálmán gr., Zigre Miklós, Keszthelyi Zoltán és Baranyi András.

Az alispán jelentését olvasták fel, melyben a múlt havi közigazgatási viszonyokról számolt be.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő bejelentette a bizottságnak, hogy részint 5 és helyettese 44 iskolát látogattak meg; ezek körül különösen kiemeli a furtaí és b.-püspöki róm. kath. iskolákat, hol a tanügyi eredmény meglepő volt.

Ezután a jelentéktelen folyó ügyeket tárgyalták le, melyek a rájuk vonatkozó határozati javaslatok értelmében intéztettek el.

Ezzel az ülés véget ért.

* Kilépés a honvédség kötelékéből. Dr. Weisz József nagyváradi 4-ik honvéd gyalogezredbeli főorvos, saját kérelmére és tiszti rangfokozatának megtartása nélkül, a honvédség kötelékéből elbocsájtott.

* Esküvő. Szombaton délelőtt fél 11 órakor fényes esküvő folyt le a Szent László-templomban. Budó János adóoszt. esküdött örök hűséget hájos menyasszonyának Szedlarik Annának, Szedlarik István és neje Dudinszky Anna leányának. Az esketési szertartást dr. Vučkics Gyula plebános vezette. Tanuként Peiser Károly püspökségi főmérnök és Kovács Dénes adótlárnok szerepeltek.

* Új ügyvéd. A nagyváradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Váradi Odön nagyváradi lakos, ügyvéd az ezen kamara által vezetett ügyvédek névjegyzékébe, Nagyvárad székhellyel folytatólag felvétetett. Réthy Kálmán b.-ujfalui ügyvéd a lajstromból törölve lett.

* Pályázat a postagyakornoki állásokra. A kereskedelemügyi miniszter 135 postagyakornok jelölt állásra hirdet pályázatot. Középkorú végzettség, betöltött 19 életév és magyar állampolgárság szükséges. A pályázati kérvények f. évi július hó 31-éig nyújtandók be a főszoigabirodságok, vagy polgármesteri hivatalok útján. Részletes feltételek megtudhatók a posta és táviráda igazgatóságoknál.

* A polgári takarékpénztár részvénytársaság 1901. június 29-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen jelen voltak: Sarkadi Tihamér, gör. kath. kanonok elnök, Rothmann Jakab, Ländler Ferencz, Heringh Sándor, Weisz Izidor, Darvassy Lajos, dr. Grósz Menyhért, dr. Kiss

Döme, dr. Munk Béla, Veiszlovits Gyula, Sas Ede, dr. Weisz Márton, Friss Manó, Weimann Béla, Veiszlovits Lajos, Weimann Jenő, Fehérvári Dezső, Weisz Károly, Bleyer Kálmán, Berger Gyula, Preisz Illés, Brüder Jenő, Mandl Adolf, Mitteleier Ede, Schönberger A. Armin, Blum Géza, Munk Jakab, Polgár Gyula, dr. Moskovits Miklós, Nagy György, Berger Lajos és Aczél Zsigmond részvényesek. A közgyűlés tárgya az elhalálozás folytán üresedésbe jött 2 igazgatói állás betöltése volt, melyre is egyhangulag nagy lelkesedéssel Darvassy Lajos városi tanácsos és id. Moskovits Mór szeszgyáros választották meg.

Az ipariskola sikere.

A nagyváradi ipariskola felkeltette a kormány figyelmét is az ezredéves kiállításon; szóban és írásban sok esett meg, amely a mi ipariskolánk dicsőségét hirdette.

Es az elmúlt tanév ismét bizonyosságot tett arról, hogy ezt a dicséretet iparos tanonczis kolánk meg is érdemli.

A ki szombaton és vasárnap megtekintette a községi polgári iskola épületében az iparos tanonczok rajz- és munka-kiállítását, teljes elismeréssel kell meghajolnia a tanári kar előtt, mely az elmúlt évben is olyan becsületes és eredményes munkát végzett, amely a legnagyobb becslést érdemli.

A kiállított rajzok már tömegben is imponáltak, de különösen a tiszta, gondos kivitel mutatta, hogy a tanítói kar ugy fogja fel memes és szép hivatását, a hogy a jövő iparos nemzedéket nevelni kell.

A munka kiállítás is kitünően sikerült. Igen csinos, szép munkák voltak.

A kiállítás díjait vasárnap osztották ki.

Jutalmat kapott egy pár száz tanuló.

A nagyobb pénzjutalmakat a következők kapták:

A munka kiállítás alkalmával pénzjutalomban részesültek: Papp Ferencz asztalos 15 kor., Poretunek Mihály kőműves 10 kor., Vandrus János szobrász 10 kor., Rottensteiner Lajos cipész 12 kor., Rajnák Sándor könyvkötő 5 kor., Siszler Antal szobrász 5 kor., Honk János műszerész 15 kor., Demkó Péter bádogos 5 kor., Iványi Sándor bádogos 2 kor., Szabó Mihály bádogos 2 kor., Popovics Sándor lakatos 10 kor., Veres István lakatos 5 kor., Csiger István lakatos 2 kor., Milye Gyula lakatos 5 kor., Fülöp Gyula lakatos 10 kor., Szabó Gyula lakatos 15 kor., Mezei Dezső lakatos 5 kor., Piroška János kovács 10 kor., Gawilucz Jenő kovács 2 kor., Schvartz Jenő órász 5 kor., Ujhelyi József lakatos 2 kor., Szécsei János lakatos 2 kor., Ruff Fülöp lakatos 5 kor., Kalmár Sándor lakatos 5 kor., Tarr Károly lakatos 3 kor., Bogács Imre timár 5 kor., Fábrián Lajos cipész 15 kor., Bocskai Béla cipész 10 kor., Balla Gábor cipész 2 kor., Madaras István cipész 2 kor., Novák István cipész 2 kor., Deák István cipész 3 kor., Páll Gergely cipész 2 kor., Kertész György cipész 2 kor., Marjai Sándor cipész 2 kor., Ferenczi Károly csizmadia 15 kor., Elek Lajos csizmadia 5 kor., Nánási Elek csizmadia 5 kor., Barát Lajos csizmadia 2 kor., Lupu László csizmadia 2 kor., Butyka István csizmadia 2 kor., Vodinszki Dezső asztalos 25 kor., Ichriczki Sándor asztalos 10 kor., Doszpoly Sándor asztalos 5 kor., Barta Lajos asztalos 5 kor., Szentesi János kádár 5 kor., Dézsi Lajos mázoló 5 kor., Neisli Viktor esztergályos 6 kor., Veres József asztalos 4 kor., Ujváry László kádár 2 kor., Rebeles György szabó 25 kor., Marozsán Gábor szabó 10 kor., Katz Albert szabó 10 kor., Famerák János szabó 5 kor., Pongrácz Ferencz szabó 5 kor., Simon Károly szabó 3 kor., Erdőházi Géza szabó 2 kor., Tauth József szabó 2 kor., Fábér Samu szabó 5 kor., Péter Lajos kályhás 20 kor., Gáll Dénes kárpitos 15 kor., Lisztes József szűcs 10 kor., Fazekas József kelmefestő 3 kor., Bertalan Béla kályhás 5 kor., Tóth József kályhás 2 kor., Gidali Mendel

kárpitos 3 kor., Kéri Imre könyvkötő 5 kor., Dózsa János szűcs 2 kor., Csanádi Ferencz szijgyártó 2 korona.

A jutalmazásokhoz járultak: Peller Ferencz ur 5 kor., Rozslay Géza ur 10 kor., Tátrai Sándor ur 5 kor., Ujvári Vilmos ur 1 kor., Bodnár János ur 1 kor., Palóczy Károly ur 1 kor., Voszka Ferencz ur 5 kor., Széles Lajos ur 2 kor., Bereczki Sándor ur 2 korona Összesen: 32 korona.

Igazságszolgáltatás.

Takács Zoltánt elítélték.

Budapest, július 1. (Saját tud. távir.) Takács Zoltán ügyében ma hozták meg az ítéletet. Bűnösnek találták és **hét évi fegyházra ítélték.** Vádlott az ítélet ellen felebbezett.

TANUGY.

A vármegyei tanítók közgyűlése.

A megyebeli tanítók közgyűlése ma délután lesz a vármegyeház nagytermében. A közgyűlés 3 órakor kezdődik. Gyűlés után a tanítók társas estélyre a Sport-térre gyűlnek össze, s az estély után táncmulatság lesz.

Iskolai értesítők.

— A községi polgári iskolák értesítői. —

A községi 4 osztályu polgári leányiskola értesítőjét özv. Rechtené Bauer Zsófia igazgatónő állította össze. Az értesítőt Sipos Orbán Biharvármegye kir. tanfelügyelőjének »Nagyszalonta« című s az iskola által tett kirándulás emlékeit felújító cikke vezeti be. Ezután az igazgatónő adalékokat ír az év történetéhez; ebből kitűnik, hogy az iskolába beiratkozott osztályonként: 80, 74, 67 és 53 — összesen 272 tanuló. Ezek közül kimaradt 23, megbukott 30, — helybeli: 187, vidéki: 95, — róm. kath. 35, — gör. kel. 2, — ev. ref. 75, — ág. ev. 6, — izraelita 149 tanuló, (55%) A 12 éven aluli 28, — 15 évet betöltött 67 tanuló. A mulasztott órák száma: 10526 s így egy növendékre esik 42 óra mulasztás; legnagyobb ez a szám a V. osztályban, a hol egy növendékre 65 mulasztott óra esik.

Tandijban befolyt: 2770 kor. s e czimen elengedtek: 2470 koronát.

Az alsó osztályokban a növendékek magas létszámának az okát igen helyesen abban keresi a testület, hogy az V. és VI. osztály csak egy városrészen (Váralján) van felállítva.

Sürgeti az osztályok felállítását, a mi tekintve, hogy a népiskola 6 osztálya a nevelésre teljesen befejezett egészet nyújt, míg a polgári iskola alsó két osztályának töredéket ad, idő és alkalmoszerű is volna. Az iskola egészségi állapota epidemikussá vált járványok következtében elég tűrhető; az iskola 3 izben volt bezárva 21 napra. Rendezett az iskola több izben hazafias ünnepélyeket, a márcz. 15-ét pedig Nagyszalontán ünnepelte meg. A testület 10 rendes és 3 rendkívüli értekezletet tartott.

A testület tagjai: Rechtené B. Zsófia igazgatónő, tanít 13 órán;

Béleznay Antalnő tanít 16 órán;

Perné Nárcisz tanít 19 órán;

Személy Kálmánnő tanít 17 órán;

Tóth Mihálynő tanít 16 órán.

Van ezenkívül az iskolában 1 kiségitő, 3 óraadó s egy rendkívüli tanítónő és 6 hitoktató.

Jövő évre a beiratások szeptember 25-ig tartatnak s a tanítás 9-én veszi kezdetét.

A polgári fiúiskola értesítőjét dr. Tóth Mihály igazgató állította össze. A bevezető cikket: »Az alkalmazkodás és létért való küz-

delem» révén ő maga írta. Az állatok világából vett frappáns példákban vezeti be s bizonyítja tétele igazságát. A miniszter rendelete következik ezután, a melyben sokak nagy öröme a polgári iskolák tanulmányi felügyeletét kivette az iskolaszék hatásköre alul. Az év története következik ezután. Az iskolába felvettek osztályonként 130, 84, 103 és 50 összesen: 367 tanuló.

Az alsó három osztály párhuzamos volt. Ezek közül kimaradt 34, meghalt 1, megbukott 94 tanuló (28.8%) Róm. kath. 125, gör. kath. 11, gör. kel. 13. év. ref. 92, ág. ev. 4, izraelita 115. Helybeli illetőségű 290, vidéki 77. — 12 éven aluli: 38, 15 évet betöltött 97 tanuló. A mulasztott órák száma: 14682 s egy-egy tanulóra esik: 45 óra mulasztás. Tandij befolyt: 2296 korona, s e czímen elégedtek 2904 koronát. Magánvizsgálaton engedélyt nyert 62 tanuló, kár hogy ezeknek nincs benn az osztályzatuk az értesítőben.

Mielőtt az ismertetést befejeznék, nem hagyhatjuk szó nélkül azon nagyarányu bukta-tás felemlítését, a melyért a közs. iskolaszék a tantestületet már az elmúlt évben is kérdőre vonta. Az I. és III. osztályt most is agyon buk-tatták; az első osztályokban megbukott tanulók 39 és 37 %-a, a III-ban pedig a 44 és 25 %-a. Hiszen a polgári iskola népoktatási intézet, a melynek nem a bukta-tás, hanem a reális pá-lyákon való nevelés és előkészítés a czélja, a bukta-tást elvégezik a középiskolák, a melyet ne akarjon utánozni a polgári iskola, mert el-veszti minden létjogosultságát. —rs.

S P O R T.

A polgári lövöldben június hó 16, 24, 29 és 30-ik napjain tartott czéllövészetben kilőtt 850 golyó közül talált 654, 3518 körrel, 137 tarack és 58 mély lövéssel:

Szeget löttek Mezey Mihály és Vomácska József.

Tizenkettős körbe löttek: Török László 12, Mezey Mihály 7, Vomácska József kettőt.

Tizenegyes körbe löttek: Mezey Mihály 15, Török László 13, Vomácska József 7 és Kálmán Sándor egyet.

Díjat nyertek mely lövésekre: Arany díjat Mezey Mihály, ezüst díjakat Vomácska József és Török László.

Körlovésekre: az arany díjat Mezey Mihály, az ezüst díjakat Török László és Vomácska József nyerték.

SZINHAZ.

Szilágyi Dezső előadásai.

A »Bazár«-kert helyiségében kellemes szórakozást nyújtott vasárnap este a közönségnek **Szilágyi Dezső** kiűnő társulata. Igen szívesen fogadjuk Szilágyi működését, nemcsak társulata elsőrangu művészekből, hanem azért is, mert hivatva van kiszorítani Váradról a zenger truppokat, melyek özönével jönnek Nagyváradra.

Szilágyi Dezső előadásait ezentul mindennap a »Bazár«-kert helyiségében fogja megtartani.

A műsort **Tajti Etel** és **Kozma István** duettje nyitotta meg, a »Czigánybaró« operettből, majd **Szirmai Olga** énekelt egy műdalt, zajos sikert aratva. Szirmai a pécsi színház primadonnája kellemes, nagyterjedelmű alt hangja van s már első fellépése alkalmával kedves ismerőse lett a közönségnek. **Kozma István** már ismeri a váradi közönség, most csak ismert jó hírét gyarapította. Gyönyörű énekszámait többször megújrázták. Nagy sikere volt **Tajti Etelnek** is. **Szilágyi Aladár** kupléival kacag-tatta meg a közönséget, majd **Szilágyi Dezső** és **Tajti Etellel** előadták a »**Boa és Coa**« című egy felvonásos bohózatot.

Minden egyes pont művészi magaslalon állott s a közönség a legnagyobb megelégedéssel távozott, mert igazi műélvezetben volt része.

A mai előadás 8 órakor kezdődik. Be-lépti-díj 80 kr, 60 kr és 40 kr.

Az egyes számokat **Simándi József** kiűnő karmester kíséri zongorán.

Ajánljuk a kiűnő művész társulatot a közönség pártfogásába.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Írta: Lucien Blart.

Francoziából: K-6.

Micaela ott nőtt föl a magányban s csak ritkán ment be a városba, hogy részt vegyen valamely vallásos szertartásban. Tizenhat éves korában már híres volt szépségéről és kedves-ségéről.

Hogyan változott át Alvarez atyai barátsága heves szerelemmé? Talán azt hitte a szerencsétlen, hogy a gyermek barátsága, aki egyedül nézett reá gyöngédséggel és aki ismerte az ő jóságát, hajlandó lesz edesebb ér-zelemre is. A szenvedély nemsokat okozkodik. Alvarez elfelejtette, hogy már negyvenöt éves, hogy haja szürkül s hogy a tizenhat éves leány iránti szerelme majdnem természet-ellenes.

— Szeretem leányodat, szolt egy nap barátjához.

— Ujat mondasz talán azzal? Hiszen látom, hogy jobban szereted, mint engem.

— Szeretem szerelemből!

Don Estevan, ki egy karszékben hintázta magát, hirtelen felugrott.

— Te feleségül vennéd Micaelát, kereszt-leányodat!

— Miért ne, ha szeret? Az egyház tiltja ugyan az ilyen házasságot, de felmentést lehet kapni, csak pénz kell hozzá, az pedig van neked elég.

Don Estevan megfogta barátja kezét.

— Bolond vagy! mondá neki.

— Tehát visszautasítasz?

— Nem, de sohasem adnám őt akarata ellenére még hozzád sem. Hívj ide Micaelát.

— Mit akarsz tenni?

— Rögtön elintézem a dolgot, szokásom szerint; ajánlani foglak a leányomnak.

— Várj . . . majd később . . . hadd beszéljek előbb én veled.

— Nem, ha szeret, ugyis a tied lesz.

Micaela oda futott; atyja térdére ül-tette.

— Figyelj ide s gondold meg jól a dolgot mielőtt felelsz.

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

Mádi Kovács György meghalt.

Budapest, július 1. (Saját tud. táv.) **Mádi Kovács György** legzseniálisabb hadvezér és katona, ki legutóbb a kassai kerület parancsnoka volt, Tolnamegyében gerynei birtokán elhalt. 18 éves korában hadapród iskolásb ólhadnagya lett. A porosz-francia háboruban mint főhadnagy vett részt s mint vezérkari százados, az olaszok elleni hadjáratban harcolt, hol Custozánál nagy hőstettet vitt véghez s ő Felsege elismerését érdemelte ki. Később ezredes lett, majd Kassán dandár-parancsnok s tábornokrangra emelkedett. A vizsgálat nyugalmazták.

Robbanás egy hadihajón.

Póla, július 1. (Saj, tud. táv.) **A Ferencz József** hadihajón a töltény rak-tár felrobbant. Egy matróz meghalt és négy súlyosan megsebesült. A vizsgálat folyik.

Elhunyt képviselő.

Budapest, július 1. (Saját tud. távir.) **Juriss Mihály** néppárti képviselő Privigyén elhalt.

A hőség áldozatai.

Newyork, július 1. (Saj. tud. táv.) A Fahrenheit hőmérő szerint a hőség 98 fok. 54 ember napszúrást kapott és 19 meghalt. A meleg ellen védekezni sem tudnak.

Leybs Lajos halála.

Budapest, július 1. (Saj. tud. táv.) **Leybs Lajos** főlovászmester, ki fiatal korában a királyt lovagolni tanította, elhunyt.

Öngyilkos halálra ítelt.

Lemberg, július 1. (Saj. tud. táv.) Egy **Leipbot** nevű paraszt ember, aki a feleségét meggyilkolta s a bíróság az esküdszék verdiktje alapján **halálra ítélte**, egy üveggel a torkát elmetszette és meghalt.

Béke a belga királyi házbán.

Brüsszel, július 1. (Saj. tud. táv.) A belga királyi család **Stefánia** főhercegnővel és **Koburg Lujza** hercegnővel kibékül. **Koburg Lujza** egy százsz gyógy-intézetben van, ahova **Lipót** belga király csütörtökön érkezik.

Egy kapitány öngyilkossága.

Budapest, július 1. (Saját tud. táv.) **Köszegről** sürgönyzik, hogy **Schrack Alfréd** dragonyos kapitány reggel agyonlötöte magát. Rendezett viszonyok között élt.

Közönség köre.*

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazok — kik felejtethetetlen feleségem temetése alkalmával részvétőkkel fáj-dalmamat enyhítették — fogadják ez uton is hálás köszönetemet.

Gazsy György,
kir. p. t. főtiszt.

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. július 1-én.

Magyar aranyáradék 4%	—	—	—	118.20
Magyar koronáradék	—	—	—	93.15
Magyar vasúti kölesön aranyban 4,10%	—	—	—	120.75
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2,10%	—	—	—	100.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—	—	—	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	92.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	100.20
Horvát-szlávönföldterhermentesítési kötvény	—	—	—	93.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölesön	—	—	—	173.50
Tiszszabályozás s zezedi sorsjegyek kölesön	—	—	—	144.50
Osztrák járadék papírban	—	—	—	98.—
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	98.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	117.60
Osztrák korona járadék	—	—	—	95.50
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	140.—
Osztrák magyar bank részvény	—	—	—	16.50
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	653.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	650.—
Párisi vista	—	—	—	95.05
20 frankos arany (Napoleon'or)	—	—	—	19.08
Németbirodalmi márká	—	—	—	117.35
London vista	—	—	—	289.50
20 márkás arany	—	—	—	28.46

Határidők.

Budapest, július 1.	
Buza októberre	8.10
Buza áprilisra	—
Tengeri	5.10
Rozs okt.	6.88
Zab ápr.	6.86
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

Budapest, július 1.	
Osztrák hitel	664.75
Magyar hitel	668.—
Allamvasut	655.—
Rimamurányi	446.50
Magyar jelzálog	447.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad-Ujváros városrészben a baromvásártér és a Sebes-Körös folyó közt fekvő területen létesítendő sertésvásártér feltöltési, építési s berendezési munkálatainak vállalatba adása céljából 1901. évi július hó 9-ik napján délután 3 órakor a városház termében árlejtés fog tartatni.

Az összes munkálatok 47181 korona 76 fillérben vannak előirányozva s egy fővállalatnak adatkak ki.

Árlejtési irásban zárt ajánlat utján, vagy szóval lehet; zárt ajánlatok csak a fent kitett határidőig adhatók be.

Bánatpénzül 2350 korona teendő le, mely készpénzben vagy óvadékképes pa-

pirokban a szabályszerűen lepecsételt s egy koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlatához csatolandó, illetve szóbeli ajánlattevők által az árlejtés megkezdése előtt alulírott küldöttségi elnök kezéhez teendő le.

Az árlejtési feltételek, a tervek, költségvetések, a városi mérnöki hivatal hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők és szóbeli ajánlattevők azokat az árlejtés megkezdése előtt aláírni kötelesek, zárt ajánlatot tevők pedig

ajánlataikban világosan kitenni tartoznak, hogy azokat ismerik s magukra nézve kötelezőknek elfogadják.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal, el- lenben Nagyvárad várost csakis az árlejtés eredménye felett hozott határozatának jogerőre emelkedésével s a kötendő szerződés jóváhagyása esetén kötelezi.

Nagyvárad, 1901. június hó 26-án.

Komlóssy József.

jog- és gazdasági tanácsnok,
mint az árverési küldöttség
elnöke.

Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok.

A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek végbizonyítványa **egyévi önkéntesi katonai szolgálatra** jogosít és melynek eddig végzett tanulói legelsősorú kereskedő, gyári, bankári és pénzügyi cégek-nél, posta-távírdai, vasuti és egyéb közhivatalokban nyertek alkalmazást, **1901. szeptember hó 1-én 14-ik évfolyamát** nyitja meg.

Az intézetet a múlt iskolai évben 138 tanuló látogatta, köztük 50 vidéki kiknek **jó családnál való elhelyezése** ügyében az iskolaigazgató készséggel jár a szülők kezére.

A f. évi június havi érettségi vizsgára bocsátott 24 növendék **mind érettnék** nyilvánított.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 1901. május 9-én 29.217. sz. a. kelt rendeleténél fogva a **tanulók felvétele és beírása f. évi június hó 30-tól július 3-áig** eszközöltetik. A beírás alkalmával a felvételi díj lefizetendő. Ugyanakkor nyújtandók be a tandíjmentesség iránti kérvények is, mert később benyújtottak egyáltalában nem vétetnek figyelembe.

A tanév kezdetén a folytatólagos felvétel **kivételesen** csak akkor történhetik, ha a szabályszerű létszám még nincs betöltve.

Minden iránt tájékoztató évi jelentés levelezőlapon tett kérésre azonnal megküldetik. Nagyvárad, 1901. június hó.

139-4-4

Dr. Hoványi Géza,

iskola-bizottsági elnök.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek,

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.